

המטה לשילוב
אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה

מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה

במידה ולעובד נקבעה יכולת עבודה עד 19% בהשוואה לעובד ללא מוגבלות, הרי שעל-פי החוק נקבע מעמדו כמשתקם. בין משתקם ובין מעסיקו לא מתקיימים יחסי עובד-מעביד. עם זאת, המשתקם זכאי לקבל ישירות ממעסיקו גמול תעסוקה וזכויות נלוות. גובה גמול התעסוקה והזכויות מפורטים בתוספות לחוק. אם יקבע כי העובד אכן משתקם, יקבל המעסיק מכתב המפרט את חובותיו כלפי המשתקם.

מטרות התקנות והחוק הן:

1. להגדיל את סיכויי קליטתם של אנשים עם מוגבלות בעלי יכולת עבודה מופחתת בתעסוקה בשוק העבודה
2. לאפשר תשלום שכר על-בסיס תוצרי העבודה של עובדים עם מוגבלות בעלי יכולת עבודה מופחתת
3. להסדיר את מערכת יחסי העבודה בהעסקתם של עובדים עם מוגבלות בעלי יכולת עבודה מופחתת

מי רשאי להגיש בקשה לקביעת שכר מינימום מותאם

- אדם עם מוגבלות המועסק או מועמד להיות מועסק במקום עבודה שאינו מפעל מוגן
- אדם עם מוגבלות אשר הגיש בעבר בקשה להתאמת שכר למנכ"ל משרד העבודה והרווחה או התמ"ת
- אפטרופוס חוקי או מיופה כוח שהוסמך על-ידי אדם עם מוגבלות כאמור לפעול בשמו לעניין זה

מעסיק שאינו גורם שיקומי מלווה אינו רשאי להגיש בקשה לקביעת שכר מינימום מותאם בשם או עבור עובד עם מוגבלות גם לא כמיופה כוח

התאמת שכר מינימום לעובדים עם מוגבלות בעלי יכולת עבודה מופחתת

עלון חידע למעסיקים¹

המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה, במשרד התעשייה, המסחר והתעסוקה (תמ"ת) מטפל בבקשות לקביעת שכר מינימום מותאם לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת, בהתאם לתקנות שכר מינימום מותאם (2002) וחוק זכויות אנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (2007).

החוק והתקנות מאפשרים לקבוע לעובד עם מוגבלות בעל יכולת עבודה מופחתת שכר נמוך משכר המינימום הקבוע בחוק. גובה שכר המינימום נקבע באמצעות אבחון במקום העבודה לקביעת יכולת העבודה של הפרט, תוך השוואה לעובד ללא מוגבלות בתפקיד דומה. דרגות השכר המותאם קבועות בתקנות ובחוק והן תוצגנה בהמשך. הערכת יכולת העבודה תקפה כל עוד הפרט ממלא את אותו התפקיד במקום העבודה אשר אליו התייחס האבחון.

1 עלון מידע זה אינו מהווה תחליף לתקנות שכר מינימום מותאם 2002.

כיצד מתנהל תהליך הטיפול בבקשות להתאמת שכר המינימום?

- פנייה של העובד באמצעות טופס בקשה ובצירוף המסמכים הנדרשים אל מוקד המידע של המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה שבמשרד התמי"ת
- ביצוע אבחון יכולת עבודה במקום העבודה. מועד האבחון נקבע בתיאום עם העובד ועם המעסיק
- אם העובד מלווה על-ידי רכז השמה, הוא רשאי לבקש את מעורבותו של הרכז בתהליך האבחון. במקרה זה, רכז ההשמה רשאי להיות נוכח בעת ביצוע האבחון
- תרגום מסקנות האבחון לרמת שכר מינימום מותאם בהתאם לדרגות הקבועות בתקנות
- שליחת הודעה לעובד על רמת יכולת העבודה ושכר המינימום המותאם שנקבעו
- שליחת הודעה למעסיק על שכר המינימום המותאם לו זכאי העובד

מהן דרגות שכר מינימום מותאם?

בתקנות קבועות שש דרגות של שכר מינימום מותאם, לפי רמת ההפחתה ביכולת העבודה של עובד עם המוגבלות ביחס לעובד ללא מוגבלות באותו התפקיד ובאותו מקום עבודה. עובד עם מוגבלות שיכולת עבודתו היא יותר מ- 80% ביחס לעובד ללא מוגבלות בתפקיד דומה, זכאי לשכר מינימום מלא כקבוע בחוק.

להלן טבלת מדרגות השכר:

שיעור השכר משכר המינימום	יכולת העבודה
10%	בין 1% ועד 10%
19%	בין 10.01% ועד 19%
30%	בין 19.01% ועד 30%
40%	בין 30.01% ועד 40%
50%	בין 40.01% ו 50%
60%	בין 50.01% ועד 60%
70%	בין 60.01% ועד 70%
80%	בין 70.01% ועד 80%
שכר מינימום מלא	יכולת עבודה שעולה על 80%

החלטה על שכר מינימום מותאם אינה גורעת מזכותו של עובד לשכר לפי הסכם קיבוצי או חוזה עבודה החל עליו

מתי יתבצע האבחון?

האבחון יתבצע לאחר שעברו לפחות 3 חודשים מיום תחילת העסקתו של העובד במקום העבודה, זאת במטרה לאפשר תקופת הסתגלות ולמידה הן לעובד והן למעסיק. העובד רשאי לבקש כי יבוצע לו אבחון במועד מוקדם יותר. במקרה זה, האבחון יקבע למועד המוקדם האפשרי.

כיצד מתנהל האבחון?

- הצגה והיכרות של המאבחנת עם העובד
- פגישה של המאבחנת עם המעסיק ועם הממונה הישיר על העובד, לשם קבלת ניתוח עיסוק, תיאור התפקיד והתייחסות לרמת תפקודו של העובד.
- ביצוע תצפית על העובד בעמדת העבודה, במהלכה מחוייבת המאבחנת לבחון את תפקוד העובד במטלות העיקריות, רובן ככולן, אותן הוא מבצע במסגרת תפקידו. בנוסף לתצפית, מציגה המאבחנת לעובד סדרה של שאלות ובדיקות במהלכה לא יהיה פנוי לעבודתו.
- שיחת סיכום של המאבחנת עם העובד ולעתים גם עם המעסיק.
- לעתים נערכת שיחה עם עמית לעבודה, לשם קבלת חוות דעת על הגדרת התפקיד ומהותו. השיחה לא תעסוק ביכולות ובתיפקודו של העובד אשר עבר אבחון.

האבחון יארך בממוצע שעתיים וחצי עד שלוש שעות אך נוכחות המעסיק אינה נדרשת בכל שלביו.

אם העובד מלווה ברכז ליווי והשמה מטעם ארגון הפועל בתחום התעסוקה של אנשים עם מוגבלות, הרכז יהיה נוכח בחלקים מהאבחון, אם העובד ביקש זאת.

קבלת תוצאות האבחון ותאריך תחילת השכר שנקבע

- אם עובד הגיש את הבקשה לפני שעברו 3 חודשים מיום תחילת העסקתו, החלטת המנהל בדבר גובה השכר המותאם שנקבע לו תימסר לא יאוחר מ 135 ימים לאחר תחילת ההעסקה (כ 4.5 חודשים).
- אם עובד הגיש את הבקשה לאחר שעברו יותר מ 3 חודשים מתחילת העסקתו, החלטת המנהל תימסר לאחר 45 ימים מיום הגשת הבקשה.
- מכתב החלטה המפרט את גובה השכר שעל המעסיק לשלם לעובד ישלח למעסיק ישירות. במכתב יצויין גם התאריך שממנו על המעסיק לשלם את השכר שנקבע.
- **כיצד נקבע התאריך שממנו ואילך על המעסיק לשלם את השכר המותאם שנקבע?**
אם העובד נקלט לאחרונה בעבודה והגיש את בקשתו בתוך 30 הימים הראשונים להעסקה, השכר שייקבע בעקבות האבחון יחול מיום קבלת החלטת המנהל.
אם מדובר בעובד ותיק, או בעובד חדש אשר הגיש בקשה לקביעת שכר מינימום מותאם לאחר שעברו 30 ימים מתחילת ההעסקה, השכר שייקבע בעקבות האבחון יחול רטרואקטיבית מיום הגשת הבקשה.
- עד לקבלת החלטת המנהל, על המעסיק לשלם לעובד שכר העומד על אחת מדרגות השכר המפורטות בטבלה לעיל, כפי שהוסכם ביניהם.

כיצד יכול מקום העבודה לסייע לעובד המעוניין להגיש בקשה להחלטה על שכר

מינימום מותאם?

- סיוע באיתור טפסי בקשה לקביעת שכר
טפסים ניתן להוריד מאתר האינטרנט של המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה ומאתרי האינטרנט של משרד הבריאות, משרד הרווחה, משרד הביטחון והמוסד לביטוח לאומי.
- סיוע בהעברת המידע הדרוש לשם מילוי הבקשה
פרטי מקום העבודה ופרטיו של איש קשר במקום העבודה לעניין זה. בנוסף, פרטי תנאי ההעסקה: התפקיד בו מועסק העובד, היקף המשרה, וותק במקום העבודה, מעמד העובד כזמני או קבוע, האם חלים הסכמים קיבוציים במקום העבודה או לא, הבסיס לתשלום השכר (שעתי/יומי/חודשי) ועוד.
- הפחתת החרדה של העובד מפני תהליך האבחון ותוצאותיו

מידע נוסף בנושא

למידע נוסף וקבלת טפסי בקשה, ניתן להסתייע מוקד המידע בנושא שכר מינימום מותאם של המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה

כתובת: רח' היצירה 13, פתח תקווה, ת.ד. 7070, מיקוד 49170
טלפון 1-700-70-78-71

דואר אלקטרוני: moked-tmt@taldor.co.il

וכן באתר האינטרנט של המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה:

www.moital.gov.il/mugbalut

טפסים מקוונים:

www.health.gov.il	משרד הבריאות
www.molsa.gov.il	משרד הרווחה
www.mod.gov.il	משרד הביטחון
www.mugbaluyot.justice.gov.il	משרד המשפטים, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות
www.btl.gov.il	המוסד לביטוח לאומי
www.taasuka.gov.il	שירות התעסוקה
www.gov.il	אתר ממשל זמין

**עובדים על שוויון הזדמנויות לאנשים עם מוגבלות
השירות ניתן לציבור ללא תשלום**